

Свистун Л.А., к.е.н., доцент
 НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ

Практична реалізація концепції сталого розвитку та її дієвість на державному рівні в цілому, зокрема щодо аграрного сектора України, потребує пошуку інноваційних підходів та відповідних регуляторних механізмів забезпечення. Незважаючи на окремі позитивні зрушення, які відображають загальні підходи до адаптації всесвітньої стратегії сталого розвитку в Україні – створена Національна комісія сталого розвитку України, розроблено Цілі розвитку тисячоліття, прийняті або доповнені окремі законодавчі та нормативно-правові акти – недостатньо активно проходить практичне втілення затвердженої Концепції національної екологічної політики та сталого розвитку населених пунктів України.

Важливою складовою сталого розвитку аграрного сектора економіки України є соціальна складова. Одним із важелів підтримки соціальної сфери на високому рівні є ефективна модель державної підтримки розвитку сільських територій. У ЄС напрямки розвитку сільських місцевостей зафіксовані в рамках Спільної Аграрної Політики, в той час як в США основні напрямки підтримки не виділені законодавчо (рис. 1).

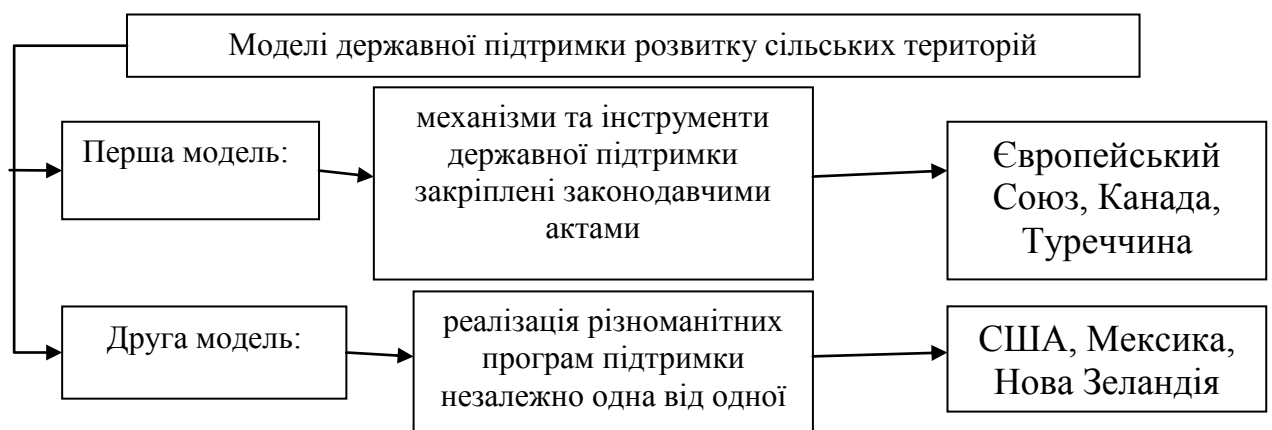


Рис. 1. Типи моделей державної підтримки сільських територій

Напрямки розвитку сільських територій ЄС зафіксовані в рамках Спільної Аграрної Політики (The Common Agricultural Policy (CAP)), яка доповнює вже існуючу систему прямих виплат фермерам та заходи з управління сільськогосподарських ринків. Вона допомагає сільським районам ЄС вирішувати широкий спектр економічних, екологічних і соціальних

проблем.

Європейська політика розвитку сільських територій фінансується за рахунок Європейського Аграрного Фонду Розвитку Сільських Районів (The European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)), з обсягом фінансування € 99,6 млрд. на період 2014 – 2020 рр. на реалізацію 118 програм у 28 країнах-членах ЄС. Серед них 20 програм – одиничні національні програми, та 8 країн – членів обрали по дві і більше регіональних програм. Політика розвитку сільських територій ЄС має основні три напрямки (рис. 2).

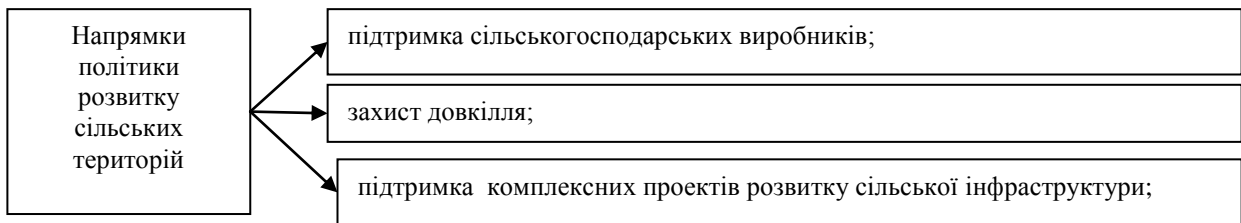


Рис. 2. Особливості політики розвитку сільських територій ЄС [1].

Для України важливим є вивчення зарубіжних навиків формування сталого розвитку сільських територій. Європейський досвід засвідчує високу якість регуляторної політики, яка проявляється не лише у послабленому оподаткуванні господарюючих суб'єктів, але й у розвиненій і диверсифікованій системі дотування, субсидування та відшкодування витрат на страхування сільськогосподарської діяльності. Розвинуті країни світу активно субсидують аграрний сектор також з міркувань продовольчої безпеки й мінімізації загрози надлишкової міграції сільського населення в міста і за кордон. Величина таких субсидій може перевищувати 50% від вартості сільськогосподарської продукції. За оцінками, майже на дві третини обсягів сільськогосподарської продукції, що реалізується на внутрішньому ринку ЄС, поширюються державні заходи підтримки.

Основними критеріями стійкого сільського розвитку є підвищення ефективності сільського господарства, диверсифікація сільської економіки в цілому, продовольча безпека країни, природний приріст сільського населення, підвищення рівня та якості життя на селі, дотримання соціального контролю над історично освоєними територіями, поліпшення родючості ґрунту й екологічної ситуації в сільських районах. Перелічені критерії забезпечуються різними заходами, раціональне поєднання яких і становить сутність політики стійкого сільського розвитку. Можна виділити 5 основних напрямів цієї політики (рис. 3).



Рис. 3. Стратегічні напрями політики сталого сільського розвитку [2]

Отже, соціально-еколого-економічний розвиток аграрного сектору України має ґрунтуватися на принципах врахування можливостей природних комплексів і поступового зниження негативної дії антропогенного впливу на довкілля, а політика сталого сільського розвитку має перетинатися з аграрною, соціально-демографічною та екологічною.

Література

1. Європейський досвід законодавчого регулювання державної підтримки та розвитку сільських населених пунктів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua>
2. Стегней М.І. Сучасні напрями забезпечення сталого розвитку сільських територій: європейський досвід і українські реалії / М.І. Стегней // Актуальні проблеми економіки. 2013. № 3. С.125 – 132.